

Susan Newman

COPIIUL UNIC

UN PARIU CE POATE FI CÂȘTIGĂTOR

Traducere din limba engleză de
Simona Fluerau

TREI

CUPRINS

Nota autoarei	11
Introducere: O casă plină de copii, dar totuși cât de plină?	15
<i>Mărimea contează</i>	17
<i>Întrebările dificile</i>	20
1. Familiile cu un singur copil sunt noul trend	22
<i>Vechiul model de familie</i>	23
<i>Noul model de familie</i>	24
<i>Formele mereu schimbătoare ale familiei</i>	25
<i>Un fenomen mondial</i>	28
<i>Politica Chinei privind copilul unic</i>	30
<i>Alimentarea tendinței</i>	31
2. Presiuni din toate părțile	35
<i>Familia care îți spune ce să faci</i>	37
<i>„Mai faceți un copil“ — Presiunea anturajului</i>	39
<i>„Vreau un frate“ — presiunea din partea propriului copil</i>	42
<i>Subtil, surprinzător și la vedere</i>	45
<i>Apărarea împotriva cârcotașilor</i>	46
3. Stereotipuri — Adevăr versus mit	50
<i>De ce persistă stereotipurile</i>	53
<i>Hărțuiți de stereotipuri</i>	55
<i>Singuraticul copil singur — Nu în lumea de azi!</i>	57
<i>Prietenii imaginari: aveți vreunul pe la voi pe acasă?</i>	62
<i>Nu fi timid — alte mituri demistificate</i>	64

<i>Alintat? Nu e cazul copilului meu!</i>	68
<i>Improvizatie la rece</i>	70
4. Plafonul de copii	72
<i>Maternitatea și discriminarea pe piața forței de muncă</i>	74
<i>Ești însărcinată? Ce-a fost în capul tău?</i>	77
<i>Tributul plătit maternității</i>	79
<i>Disparitatea salarială</i>	81
5. Copiii vin la pachet cu costuri financiare	86
<i>Un copil de milioane</i>	90
<i>Simțul practic în decizia de a avea copii</i>	93
<i>Considerente finale</i>	95
6. Unul hăis, altul cea	100
<i>Ea vrea, el nu</i>	101
<i>Un băiat pentru tine...</i>	106
<i>... O fată pentru mine</i>	109
<i>Dacă tații ar ajuta mai mult...</i>	110
<i>Efectul amânării</i>	113
7. Tic-tac — Ceasul vostru biologic	115
<i>Când primul născut devine copil unic</i>	116
<i>Opțiunile în materie de fertilitate</i>	119
<i>Bebeluşii nu se mai fac la 20 de ani, ci la 40 de ani (sau pe-aproape)</i>	124
<i>Sprijin și înţelegere</i>	127
8. Coeficientul de fericire	131
<i>„Unul înseamnă unul... doi înseamnă patru“</i>	133
<i>Mamele cu un singur copil sunt cele mai fericite</i>	134
<i>Provocarea fericirii</i>	136
<i>Parentajul — sportul competitiv care devorează totul</i>	139

9. Viața cu frați sau surori	143
<i>Mama și tata te iubesc mai mult</i>	149
<i>Are copilul meu nevoie de un frate sau de o soră?</i>	151
<i>Ajută-ți sora</i>	153
<i>Joacă-te cu mine</i>	155
<i>„Viața nu e dreaptă“</i>	159
<i>Frații — o loterie</i>	161
10. Privind spre viitor	164
<i>Cine va avea grijă de mama?</i>	167
<i>Copiii ca plasă de siguranță</i>	171
<i>La ce sunt buni prietenii?</i>	176
<i>O nouă direcție pentru familie</i>	178
11. Decizii, decizii	180
<i>Revizitarea copilăriei</i>	181
<i>Confruntarea cu realitatea</i>	184
<i>Factori decisivi</i>	185
<i>Călătoria către primul copil</i>	187
<i>Deliberări</i>	191
<i>Legătura de familie</i>	195
12. Unul și gata	199
<i>Copiii unici au un cuvânt de spus</i>	201
<i>Schimbarea modului în care gândesc oamenii</i>	206
<i>Copii unici care au scris istorie</i>	208
<i>Noua familie tradițională</i>	210
Mulțumiri	213
Note	215

Nota autoarei

La câteva luni după ce s-a născut fiul meu, prietenii au început să mă întrebe când aveam de gând să am un al doilea copil; m-am simțit asediată de întrebările lor și nici întrebările pe care mi le adresam singură nu-mi dădeau pace. Ca mamă „mai în vârstă”, mă gândeam la posibilele riscuri pentru sănătate ale unei noi sarcini. Ar fi mai bine să adoptăm, în schimb? Ce impact ar avea asupra fiului nostru o eventuală decizie de a avea un singur copil? Cum ar fi pentru el să crească fără frați sau surori? Eram egoiști? Bănuiesc că v-ați adresat și singuri unele dintre aceste întrebări.

Fiul meu s-a născut în timpul celei de-a doua căsătorii ale mele și am reflectat de multe ori la aceste chestiuni. Îndoiala de sine, indecizia și îngrijorările legate de luarea deciziei de a avea un singur copil m-au urmărit constant timp de mulți ani. Prima mea căsătorie a fost cu un bărbat care avea custodia deplină a celor patru copii ai săi. Ca mamă vitregă a acestor copii care au crescut în aceeași casă, am avut privilegiul unic de a compara dinamica din familiile cu mai mulți copii cu cea din familiile cu un singur copil. Am analizat comportamentul fiului meu căutând semnele stereotipice ale copilului singur la părinți: era singuratic, alintat, nemanierat, egocentric, ciudat în vreun fel? Am căutat apoi modalități prin care să mă asigur că nu va cădea pradă acestor stereotipuri neplăcute. Povestea asta se întâmpla acum mai bine de 20 de ani.

Pe parcursul acelor ani, am coordonat trei proiecte de cercetare în cadrul cărora am luat interviuri „copiilor unici” și părinților lor pentru a găsi răspunsuri la propriile mele întrebări — studiile au fost realizate la aproximativ 10 ani distanță unele de altele. Ce este

diferit acum față de momentul studiilor anterioare este că acum există mult mai multe persoane care au un singur copil. Chiar înainte de a fi publicate rezultatele recensământului din 2010, era evident că numărul persoanelor cu un singur copil a continuat să crească nu numai în Statele Unite, ci și la nivel mondial.

De această dată, când am început să caut participanți, s-a pornit un adevărat potop; căsuța de e-mail mi-a fost inundată de solicitări de la persoane care doreau să vorbească despre ce înseamnă să crești un copil singur la părinți sau să fii un astfel de copil. Aproape fără niciun efort din partea mea, cercetarea a beneficiat din plin de contribuția rețelei părinților cu copiii unici și a copiilor unici înșiși. Din Florida până în Seattle, am vorbit cu astfel de părinți, provenind din diverse grupuri economice și având profesii dintre cele mai diverse. Interviuurile mergeau pe bandă rulantă. Am oprit procesul de luare a interviurilor la 100, la fel cum făcusem cu interviurile din 1990 și 2000. Cum toată lumea pare să știe pe cineva care fie este, fie are un copil singur la părinți, fără nicio îndoială această cercetare s-ar fi putut întinde pe mult mai multe luni.

Pentru a le proteja identitatea, am schimbat numele persoanelor intervievate, însă nu am modificat nimic din cuvintele lor sau din sentimentele ce transpar din declarațiile lor. Confesiunile persoanelor intervievate vor decoda multe dintre aspectele și emoțiile complexe care joacă un rol în decizia de a avea un singur copil. De trei ani scriu pe un blog pentru revista *Psychology Today* denumit „Singletons“ (copiii unici), unde analizez conflictele și alegerile cu care se confruntă familiile și copiii singuri la părinți. Și pentru că tot suntem la capitolul denumiri, prin copiii unici (*singletons*) și copii singuri la părinți (*onlies*) mă refer la denumirile ce au început să fie atribuite copiilor singuri la părinți. Uneori, când apăr cauza familiilor cu un singur copil sau încerc să lămuresc chestiunea aducerii

pe lume a unui copil după vârsta de 35 de ani, de exemplu, reacția cititorilor se simte ca o biciuire în piața publică. Atunci când am publicat articole cum ar fi „40 Is the New 20 for Having Babies“ sau „When Will the Duggars Stop?“, cititorii au venit cu răspunsuri tranșante, iar comentariile lor reflectă sensibilitatea și controversale legate de dimensiunea unei familii.

Atunci când am publicat articole în încercarea de a corecta un anumit tip de gândire și a demistifica stereotipurile legate de copiii singuri la părinți, unele persoane și-au manifestat revolta, inclusiv copiii singuri la părinți înșiși care au avut copilării nefericite. De la copiii cu frați — care, de asemenea, și-au exprimat opinia —, am auzit păreri pozitive, dar și negative despre frații lor. Această carte include toate perspectivele întâlnite, inclusiv comentarii din partea experților cu care am discutat direct, precum și ultimele constatări și descoperiri ale unor psihologi și cercetători de renume.

Pentru a analiza informațiile din multiple surse, am apelat la așa-numita „teorie fundamentată pe date“ (*grounded theory*). Această metodă de cercetare oferă o imagine de ansamblu asupra problematicei prin integrarea lucrărilor altor cercetători și prezintă perspectivele sociale și psihologice acurate ale persoanelor intervievate. Principalele „date“ provin din poveștile participanților; acestea au fost triate pentru a identifica tendințe, modele și teme recurente care să conducă la o teorie — în cazul de față — legată de a avea sau de a fi un copil unic. Din rațiuni de simplificare, textul se referă la părinți la modul generic. În aproape toate cazurile, faptele și comentariile se aplică și familiilor cu un singur părinte.

Indiferent de credințele pe care le aveți atunci când deschideți această carte, veți descoperi că nu este, cu siguranță, nimic „greșit“ în avea un singur copil sau a fi un copil singur la părinți și că, de fapt, aceasta vine la pachet cu multe „avantaje“. Fără îndoială, unii

dintre voi nu veți fi de acord cu poziția fermă din *Copilul unic. Un pariu ce poate fi câștigător* sau o veți combate cu înverșunare.

Opțiunile legate de aducerea pe lume a unui copil, definiția familiei și atitudinea parentală s-au schimbat dramatic în ultimii 10 ani. Într-un anume fel și pentru unele persoane, schimbările fac ca decizia de a avea un singur copil să fie mai ușoară; pentru altele, alegerile fac ca decizia să fie chiar și mai destabilizantă și mai dificilă. Speranța mea este să aduc o oarecare claritate prin fapte concrete, informații și perspective interesante despre copilul singur la părinți și să vă ajut să luați o decizie informată în ceea ce privește mărirea familiei voastre.

Introducere: O casă plină de copii, dar totuși cât de plină?

Parentajul nu ar trebui privit ca o ecuație binară — fericire sau nefericire —, la fel cum nici alegerea de „a avea copii“ sau de „a nu avea copii“ nu ar trebui discutată fără a lua în considerare varianta intermediară, și anume de a avea un singur copil.¹

Lauren Sandler, 35 de ani, mama unui copil de doi ani

Când v-ați gândit să deveniți părinți, probabil ați fost foarte fermi și categorici în legătură cu numărul de copii dorit. Poate ați decis că nu vă doriți copii deloc și acum vă întrebați dacă nu vă doriți, totuși, un copil. Pe de altă parte, poate v-ați gândit că vă doriți doi copii și nu a existat nimic care să vă zdruncine încrederea, până la primul copil. Dintr-odată, decizia n-a mai părut atât de evidentă sau absolută.

Poate ați decis că un copil este perfect pentru voi, dar toți ceilalți, de la părinți la persoane complet străine, au altă părere, pe care se bucură să o ofere, indiferent dacă le-a fost cerută sau nu. În noianul de „ce-ar fi dacă“, convingerea vă slăbește și nu mai sunteți complet siguri de dorința voastră. V-ați putea teme că nu vă veți simți ca o familie având un singur copil sau ați putea cădea pradă prejudecăților negative persistente asociate cu copiii singuri la

părinți. Vă imaginați că, în cele din urmă, un copil unic ar putea deveni un singuratic ori ar putea căpăta apucături autoritare sau chiar mai rău. De prea multe ori auziți „Are nevoie de un frate sau de o soră“. *Așa să fie?* Începeți să vă pierdeți siguranța.

Aproape toată lumea este de acord că un al doilea copil vă schimbă în mod dramatic și pentru totdeauna viața, dar și viața primului născut. Chiar dacă decizia de a avea sau a adopta un al doilea copil este importantă, decizia contrară este un angajament pe care se poate să nu fiți pregătiți să vi-l asumați. Aruncați o privire în garaj sau în zona de depozitare și vă întrebați: Oare să păstrez leagănul, scaunul de bebeluș și toate celelalte accesorii roz (sau albastre) de bebeluș sau să le pun etichete cu preț și să le scot la vânzare? Vânzarea pare a fi alegerea logică, dar poate vi s-ar părea mai liniștitor dacă ați lăsa amintirile din perioada de pruncie să mobileze subsolul încă vreun an, în timp luați o decizie.

Cum puteți lua decizia de a vă mări sau nu familia când presiunea socială și atitudinile pesimiste legate de copiii singuri la părinți vă fac să inclinați către un al doilea copil? Ce este greșit în a avea doar unul? Pentru voi un copil este suficient? Dar pentru partener(ă)? În ce anume constă o familie completă, fericită?

Patricia, medic stomatolog, mama unui copil de trei ani, nu e sigură. M-a contactat pentru a discuta și a afla dacă își dorește sau nu-și dorește cu adevărat un al doilea copil. Nu este singurul părinte care se îndoiește de sine.

Soțul unei femei în vârstă de aproape 40 de ani dorește să-i ofere un frate copilului lor de cinci ani. Inițial de neclintit împotriva ideii, soția sa a fost de acord să consulte un specialist în fertilitate, dar nu e sigură că poate face față încă unui copil.

O prietenă în vârstă de 34 de ani oscilează constant între a avea sau a nu avea un al doilea copil și resimte, din partea familiei ei, presiunea de a avea încă un copil. Ezită, știind că și-ar pune cariera în pericol dacă și-ar lua un nou concediu de maternitate.

Unui cuplu care a adoptat primul copil, în mod miraculos, i s-a oferit un al doilea. Nu erau siguri dacă își pot permite în mod confortabil doi copii sau dacă le pot acorda atenția de care simțeau că ar avea nevoie.

Aceste exemple ilustrează dilemele cu care se confruntă oamenii în ceea ce privește mărimea familiei, născându-se întrebări precum: *E mai bine să ai un singur copil sau e mai bine să ai doi sau mai mulți? Voi trăi oare cu regretul de a nu fi avut decât un copil? Oare copilul meu va suferi inutil fiind singur la părinți? La cine va apela copilul meu când noi, părinții lui, nu vom mai fi?* Aceste pagini vă vor ajuta să înțelegeți mai bine realitatea copiilor singuri la părinți și a familiilor cu un singur copil. Multe s-au schimbat de când v-ați născut.

MĂRIMEA CONTEAZĂ

Când vine vorba de calculele complexe ale planificării viitorului familiei voastre, un lucru e sigur: indiferent dacă vă gândiți să aveți doar un copil, aveți deja un copil și sunteți siguri că nu vă mai doriți un altul sau luați decizia de a avea un al doilea copil, mărimea familiei contează. Contează în ceea ce privește modul în care vă vedeți pe voi înșivă și modul în care vă văd alții. Schimbă, într-adevăr, modul în care funcționați și vă gestionați viața, cariera, familia, dar și alte relații personale.

Felul în care vă raportați la numărul de copii pe care îi aveți sau nu-i aveți contează mai mult decât numărul lor efectiv. V-ați putea

simți precum Maureen, care afirmă: „Căsătoria noastră este perfectă. Avem un fiu care este perfect. De ce am dori încă un copil?“ Sau v-ați putea regăsi în situația lui Phoebe. Ea este îngrijorată că fiica ei în vârstă de șase ani va fi privată de legătura specială pe care Phoebe însăși o are cu sora ei.

Părinții care se gândesc să se oprească la un copil s-ar putea regăsi pe poziții defensive, deoarece multe persoane cred în continuare că acei copii fără frați sunt dezavantajați și sunt mai susceptibili de a deveni egoiști și alintați. Cu toate acestea, un număr tot mai mare de dovezi larg acceptate indică faptul că persoanele care fac aceste afirmații sunt dezinformate. Când sunt întrebate, cele mai multe persoane răspund că își doresc doi copii — de obicei, un băiat pentru el, o fată pentru ea — sau răspund „câte unul de fiecare“. În pofida a ceea ce se spune, recensământul din SUA arată că numărul familiilor cu un singur copil crește într-un ritm mai alert decât cel al familiilor cu doi copii.² Acest secret bine păstrat nu e o noutate. Între 1976 și 1998 populația copiilor siguri la părinți a înregistrat un salt procentual de la 9,6% la peste 17%. În aceeași perioadă, procentul familiilor cu trei sau mai mulți copii s-a redus cu 21%, iar ascensiunea familiilor cu un singur copil continuă.³

Având în vedere că atât de multe persoane au doar un copil, este important să înțelegem adevărul și să renunțăm la mituri. Preferințele legate de mărimea unei familii și opiniile despre copii singuri la părinți au rădăcini adânci și sunt dificil de schimbat. Tocmai acest tip de gândire, cuplat cu noile definiții ale familiei și cu aspectele economice legate de creșterea copiilor, fac deosebit de dificilă, pentru părinți, decizia de a se opri la un copil sau de a face saltul de la unul la doi copii.

Pentru a complica lucrurile, emoțiile ating cote înalte atunci când femeile și bărbații se lansează în discuții legate de mărimea familiei.

Pe măsură ce citim despre cum și-au luat deciziile alte persoane, ne dăm seama că și noi trebuie să depășim bariera logicii și să ținem cont și de alți factori. Printre aceștia se numără sentimentele legate de propria copilărie, de tipul de relaționare cu frații, de faptele (și vorbele) prietenilor, de modul în care mass-media portretizează familia, de carieră sau de locul de muncă, de visurile noastre și, în capul listei: de stereotipurile enervante și inexacte care aruncă un stigmat asupra copilului singur la părinți.

V-ați putea găsi înconjuțați de oameni bine intenționați, dar intruzivi (dacă nu vi s-a întâmplat deja asta), toți având o idee despre ce ar fi bine pentru voi și fiind nerăbdători să vă spună părerea lor. O ploaie de opinii nesolicitate și nedorite vine spre voi de la bunici, prieteni, colegi de muncă sau chiar de la persoane străine cu care vă intersectați în supermarket. Gloria, ea însăși copil unic și mamă a unui singur copil, e mereu asaltată de comentarii. I se par derutante: „A fost decizia mea; mi-aș dori ca ceilalți să înceteze să mă tot chestioneze. Ei chiar nu știu de ce am doar un copil sau nu cunosc acele aspecte din viața mea pe care eu nu le pot controla“.

Familiile au numeroase configurații, iar factorii ce pot influența luarea unei decizii sunt peste tot — de la propria mamă la femeia însărcinată pe lângă care treceți pe hol, după ce v-ați lăsat copilul la creșă. Ce (și cum) anume decideți e pus sub lupă și atrage doze uriașe de presiune care cresc îndoiala de sine. Aceasta este o decizie pe care doriți să o luați „bine“, astfel încât să nu rămâneți cu un sentiment neplăcut și să nu vă simțiți vinovați. Bărbați și femei din toate colțurile lumii au ajuns la concluzia că, din mai multe puncte de vedere și prin prisma mai multor aspecte practice, este dezirabil să aibă doar un copil. Astăzi, familiile cu un singur copil sunt un dat. Ele s-au transformat rapid în „noua familie tradițională“.

ÎNTREBĂRILE DIFICILE

Copilul unic. Un pariu ce poate fi câștigător are ca scop decelarea întrebărilor și clarificarea îngrijorărilor cu care v-ați putea confrunta în momentul luării deciziei de „a avea“ sau de „a nu avea“ un singur copil. Nu veți descoperi doar ce înseamnă să creșteți un copil singur la părinți, ci și cum e să fi un astfel de copil.

Pentru a elimina confuzia, este important să găsiți răspunsuri la aceste întrebări:

- Cum îmi vor afecta mai mulți copii viața, căsătoria sau parteneriatul?
- Ce impact va avea un al doilea copil asupra locului meu de muncă? Va trebui sau voi dori să stau acasă?
- Am sprijinul, banii sau alte resurse de care voi avea nevoie?
- Cât de mult mă influențează educația mea culturală sau religioasă?
- Are copilul meu nevoie de un frate sau de o soră?
- Unicul meu copil se va descurca bine în lume sau va fi dezavantajat?
- Îmi doresc un alt copil pentru primul meu născut sau pentru ca cineva să aibă grijă de mine când îmbătrânesc?
- Ce îmi doresc *eu* în comparație cu ce-mi spun membrii familiei, prietenii și societatea că ar trebui să fac?

Răspunsurile voastre vor varia în funcție de partener(ă) (sau de lipsa unui partener/unei partenere), de presiunea exercitată de familie, de locul de muncă și de planurile de carieră, de situația financiară și de multe altele. Răspunsurile la primele câteva întrebări vă vor ajuta să răspundeți la ultima, cea mai importantă, dar nu este